

Nr 129.

Av herr **Hansson** i Vännäsby, *angående åtgärder mot användande av automatapparater för handel med sötsaker och dylikt.*

En form eller rättare sagt avart av handel med sötsaker, bakelser, choklad o. s. v., som på senare tider på ett anmärkningsvärt sätt gripit omkring sig, representeras av de snart sagt överallt förefintliga automaterna. Från att tidigare endast hava varit uppsatta i städer, återfinnas de numera så gott som överallt även på landsbygden. Med de ökade möjligheter att lätt och när som helst kunna åtkomma de av barn och ungdom åtrådade varorna har också i samma utsträckning framvuxit frestelsen att åtkomma dem på oärligt vis. Automatapparaternas konstruktion erbjuder i regel inga oöverstigliga hinder för den, som verkligen vill olovligt bruka dem. En plåtbit kan med ganska måttlig färdighet och enkla medel omformas så, att den duger att få apparaten att fungera. Ibland går det redan att med framgång få en ettöring att göra samma nytta som en tjugofemöring. En pennkniv eller, om det är tillräckligt mörkt och folktomt på platsen, en inlindad sten brukar också räkna som verktyg för att nå det efterlängtade mål, som man ej kan eller vill ärligt betala. I de flesta fall ligger nog det rena förvärvsbegäret bakom dylika operationer, men man måste nog också räkna med att vederbörande unga plundrare ej alltid hava klart för sig innebörden och än mindre konsekvenserna av deras handlingssätt. Man torde rent av vara berättigad att räkna med att understundom plundrandet av automaterna med hjälp av olika sinnrika metoder utövas som en slags sport, oavsett vinsten i form av snask eller dylikt. Placeringen av automaterna är understundom sådan, att den nästan inbjuder till oärlighet.

I detta sammanhang bör emellertid erinras om, att hela eller så gott som hela innehållet i automaterna i regel står att köpa i varje butik eller i de numera tätt belägna kioskerna. Varorna äro ock i regel av den art, som under inga villkor kan betecknas som nödvändighetsvaror. Härtill kommer att handeln med sådana varor redan förut åtnjuter större lättnader än andra slag av rörelse, varigenom dessa varors åtkomst i de allra flesta fall icke motiverar utökning av ytterligare möjligheter till deras förvärvande.

Vad blir nu resultatet om någon, som gjort sig skyldig till sådant förfarande, som jag här ovan antytt, blir ertappad? Förutom den skadegörelse, som måhända ägt rum på automaten och som kan giva anledning till straff för åverkan, kommer här i fråga stöld, i regel i form av snatteri. Det blir i varje fall ett tydligt tillgreppsbrott, för vilket vederbörande lagföres. Enligt strafflagen kap. 20 förskyller dylikt brott bötes- eller fängelsestraff när det betecknas som snatteri. Visserligen förekommer naturligen i sådant fall villkorlig dom i stor utsträckning, men den lagförde och förvunne har dock

blivit genom sitt beteende märkt av samhället som en oärlig person. Den, som något haft att syssla med barnvårdsnämnder och domstolar, vet säkerligen av egen erfarenhet i hur stor omfattning barn och ungdom falla för frestelsen att vittja automater. Om också förseelsen, som bestraffats, ej varit alltför grov eller bottnat i något särskilt brottsligt sinnelag, har det tyvärr ofta visat sig att, sedan det första steget på brottets bana tagits, avståndet varit kort till det nästa.

Det allmänna behovet av dylika apparater måste utan ringaste tvekan betecknas såsom alltför ringa för att motivera tillvaron av en så farlig och ständig källa till frestelse för barn och ungdom. Hela denna form av handelsrörelse torde hava sin grund i lag om begränsning av tiden för idkande av handel och viss annan rörelse den 30 maj 1919, den s. k. butiksstängningslagen. I den mån bestämmelserna äro tillämpliga härå, gäller även ordningsstadgan för rikets städer. Det synes vara värt att taga under övervägande, huruvida icke tiden nu är inne att vidtaga sådana ändringar i gällande författningsbestämmelser, att utplacandet av här ifrågakomna automatapparater förhindras eller åtminstone regleras i sådan riktning, att de ej längre utgöra samma källa till frestelse till oärlighet som nu.

På grund härav får jag anhålla,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om sådana författningsändringar, som antingen förhindra eller ock därhän försvåra bruket av automatapparater för handel med sötsaker och dylikt, att de ej längre i någon nämnvärd grad fresta till oärlighet.

Stockholm den 19 januari 1935.

Eric Hansson.